

metaπεριβ@λλον

Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2005

Τεύχος 10

ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ Ή ΚΙΝΔΥΝΟΛΟΓΟΣ

Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ECO-LABEL

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΕΥΧΟΣ 10

*Ιανουάριος - Φεβρουάριος
2005*

ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Βουλγαροκτόνου 30, 11472, Αθήνα
Τηλ -Fax: 210.64.92.095
email: env@env.aegean.gr
web: www.sape.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Τοπουζέλης Κώστας

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΕΣ
Κουρμούσης Φώτης
Μαυράκη Δήμητρα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Κυρίτσης Ευάγγελος
Μαυρομάτη Άντα
Τσιτσιά Άντα
Χατζάκης Μανώλης

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Τσολάκης Γιώργος

Οι απόψεις που εκφράζονται στα
ενυπόγραφα άρθρα δεν
εκφράζουν απαραίτητα τη γνώμη
του περιοδικού ή του Συλλόγου .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΩ του Σ.Α.Π.Ε. ΕΝ ΔΗΜΩ.....	4
ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ....	6
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ Ή ΚΙΝΔΥΝΟΛΟΓΟΣ....	8
ΧΗΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	9
Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ECO- LABEL....	11
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ....	13
ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ....	15
ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ	17
HELECO '05....	19

Επικοινωνία με το metaπεριβ@λλον

Η αποστολή ύλης προς το «meta περιβ@λλον» του Σ.Α .Π .Ε θα πρέπει να γίνεται ηλεκτρονικά στο email του περιοδικού. Σχετικά με τις προδιαγραφές συγγραφής των άρθρων δείτε www.env.gr/sape/periodiko.htm

Η σύνταξη του περιοδικού διατηρεί το δικαίωμα της αναμόρφωσης ή περικοπής κειμένων τα οποία αποστέλλονται προς δημοσίευση. Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

editorial

Το ηλεκτρονικό περιοδικό έφτασε αισίως διψήφιο αριθμό τεύχους και ευελπιστεί και να φτάσει και τριψήφιο!

Τριψήφιος είναι και ο αριθμός των αποφοίτων περιβαλλοντολόγων οι οποίοι αριθμούν τους περίπου 600 επί του παρόντος.

Παρά το διψήφιο αριθμό των ετών στα οποία βρίσκονται εν ενεργεία (13 χρόνια πλέον), ωστόσο ακόμη ο τίτλος του «περιβαλλοντολόγου» είναι ασαφής τόσο στο μυαλό του κοινού όσο και στα χαρτιά και προκηρύξεις των δημοσίων υπηρεσιών.

Στην πρόσφατη HELLECO ήταν αμέτρητοι οι δηλωθέντες « - Περιβαλλοντολόγοι», αυτοί δηλαδή που κατέχουν μια βασική ειδικότητα αλλά προσαρτούν και αυτή του Περιβαλλοντολόγου. Άλλοτε βάση κάποιας εξειδίκευσης (π.χ. μεταπτυχιακό) και άλλοτε βάση ενασχόλησης τους με τον κλάδο.

Τελικά ισχύει το «ό,τι δηλώσεις, είσαι», μέχρι να στραφεί κάποιος νομικά εναντίον όλων όσων δηλώνουν ψευδή ειδικότητα, εφόσον βάση νομοθεσίας Περιβαλλοντολόγος είναι μόνο ο απόφοιτος του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Αυτό που τελικά επικρατεί επί του παρόντος είναι ότι ο οποιοσδήποτε ασχολείται με το περιβάλλον είναι περιβαλλοντολόγος.

Άρα είμαστε όλοι περιβαλλοντολόγοι όσο είμαστε όλοι οικονομολόγοι αφού όλοι ασχολούμαστε με τα οικονομικά ζητήματα, πολιτικοί αφού ασχολούμαστε με τα πολιτικά και πολλές άλλες ειδικότητες.

Τελικά είμαστε όλοι πανεπιστήμονες και ειδήμονες!

Τότε πιο το νόημα της κατοχύρωσης και οχύρωσης δικαιώματων του ενός κλάδου από τον άλλο εφόσον όλοι είναι ειδικοί; Ας αφεθεί το περιβαλλοντικό ζήτημα στην ελεύθερη αγορά και ο καλύτερος ας κερδίσει.

Όμως η ελεύθερη αγορά πλέον απαιτεί προδιαγραφές και κριτήρια. Απαιτεί αξιολόγηση και βελτίωση. Απαιτεί ποιότητα εργασίας.

Γιατί αυτό είναι το περιβάλλον. Ένα χαρακτηριστικό ποιότητας: ποιότητας εργασίας, ποιότητας ζωής, ποιότητας ανθρώπου.

Κουρμούσης Φώτης

ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΩ του Σ.Α.Π.Ε. ΕΝ ΔΗΜΩ.....

Γεωργία Κοκκώνη,
Περιβαλλοντολόγος, Μέλος Δ.Σ. Σ.Π.Π.Ε.
kokkoni@panteion.gr

Μια από τις πλέον κρίσιμες και σημαντικές περιόδους περνάει ο κλάδος των **Περιβαλλοντολόγων** στην Ελλάδα. Την ίδια ώρα που πρώτη

προτεραιότητα σε όλη την Ευρώπη είναι το **Περιβάλλον**, το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού στην Ελλάδα αρνείται να κατανοήσει αυτά που **διατάσσει** το Ελληνικό Κράτος με το ΠΔ 405/1995 (ΦΕΚ 228/Τ/Α/6.11.1995). Ότι, δηλαδή, «ο **πτυχιούχος του Τμήματος Περιβάλλοντος του Παν/μίου Αιγαίου**, ο οποίος ορίζεται ως **πτυχιούχος περιβαλλοντολόγος**, έχει ως κύρια επαγγελματική ενασχόληση του την επεξεργασία, τη σύνταξη και αξιολόγηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τη διενέργεια ελέγχων ποιότητας περιβάλλοντος, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση περιβαλλοντικών πολιτικών, τη διαχείριση περιβαλλοντικών συστημάτων, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή, ενημέρωση και επικοινωνία”.

Αγνοώντας τα παραπάνω και αδιαφορώντας για τα οργανογράμματα των οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα οποία προβλέπονται θέσεις του κλάδου ΠΕ-Περιβαλλοντολόγου, όπως επίσης και την αίτηση των οργανισμών να στελεχωθούν με **Επιστήμονες Περιβαλλοντολόγους** το Α.Σ.Ε.Π. με την υπ’ αρ.27/21/Κ/2004 (ΦΕΚ 536/ΑΣΕΠ/29-12-2004), δεν όρισε ξεχωριστό κωδικό τίτλου σπουδών για τους Πτυχιούχους Περιβαλλοντολόγους, παρά μόνο τους συμπεριέλαβε στον κωδικό τίτλου σπουδών 124 μαζί με άλλες 8 ειδικότητες.

Συνεπώς, σε θέσεις έχουν ζητηθεί ειδικά

Πτυχιούχοι Περιβαλλοντολόγοι γίνονται δεκτές και οι λοιπές ειδικότητες του κλάδου Π.Ε.Περιβάλλοντος.

Αυτά είναι τα γεγονότα. Το θέμα είναι όμως **ΕΜΕΙΣ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ?????**

Πως αντιδράμε???????? Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σ.Π.Π.Ε., έχοντας συμβουλευθεί και την **Γενική Συνέλευση του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου**, κατέθεσε την Παρασκευή 25/2/2005 στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αίτηση Ακυρώσεως επί της υπ’ αρ. 27/21/Κ/2004 (ΦΕΚ 536/ΑΣΕΠ/29-12-2004) προκήρυξης. Θεωρούμε ότι δεν πρέπει πια να καθόμαστε με σταυρωμένα τα χέρια και να μεμφιμοιρούμε. Πρέπει και μπορούμε να αντιδράσουμε. Είμαστε πια **600 Πτυχιούχοι Περιβαλλοντολόγοι στην Ελλάδα!!!!!!** Και υπάρχουν και οι Προπτυχιακοί Φοιτητές του Τμήματος Περιβάλλοντος. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό αυτή τη στιγμή να ενώσουμε όλοι μαζί τις δυνάμεις μας και **να διεκδικήσουμε τα επαγγελματικά μας δικαιώματα.**

Είμαστε πια σε αναμονή ορισμού της ημερομηνίας εκδίκασης της υπόθεσης στο ΣΤΕ και προσδοκούμε στην δικαίωση του αιτήματός μας.

Το ρίσκο μεγάλο θα πουν οι πιο επιφυλακτικοί! Τα οφέλη, όμως, από την επιτυχή έκβαση σε μια τέτοια δικαστική διαμάχη περισσότερα.

Γιατί, τελικά, πρέπει να κατανοήσουν όλοι ότι στην Ελλάδα **Περιβαλλοντολόγος είναι μόνο ΕΝΑΣ, ο Πτυχιούχος Περιβαλλοντολόγος του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου!**

Ιδιαίτερα σημαντική, άμεση και ενθαρρυντική ήταν η ανταπόκριση των μελών του Συλλόγου στην έκκλησή του για οικονομική ενίσχυση (με την καταβολή της ετήσιας συνδρομής) προκειμένου να αντεπεξέλθει στο υψηλό κόστος της προσφυγής στο ΣτΕ.

Για άλλη μια φορά αποδείξαμε ότι μπορούμε και συσπειρωνόμαστε όταν υφίστανται καίριας σημασίας για τον κλάδο ζητήματα και διεκδικούμε τα νόμιμα δικαιώματά μας με ουσιαστικές κινήσεις. Το πρώτο βήμα έγινε και αξίζει σε όλους ένα μεγάλο ΜΠΡΑΒΟ!!!!

Την ίδια περίοδο ένα άλλο πρόβλημα ανέκυψε που αφορούσε την απουσία των Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων από τα μελετητικά σχήματα που καλούνται να διεξάγουν τις μελέτες των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Γ.Π.Σ.) και των Σχεδίων Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) στην επικράτεια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω αναφερόμενα εστάλη μια επιστολή προς τον Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας κ.Τσιότρα, στην οποία επισημαίνεται μεταξύ των άλλων ότι: «...Η απουσία του επιστήμονα Περιβαλλοντολόγου κατά την εκπόνηση των Μελετών ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ είναι ικανή να προκαλέσει σοβαρές και μη αντιστρεπτές συνέπειες στα φυσικά οικοσυστήματα υποθηκεύοντας τόσο την ποιότητα ζωής όσο και την επίτευξη του στόχου μιας διαρκούς και βιώσιμης ανάπτυξης στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας.

Τύποις, η πλημμελής στελέχωση των Μελετητικών Ομάδων (απουσία Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων) που θα εκπονήσουν τη μελέτη δεν εξασφαλίζει την πραγματοποίηση του Μέτρου 2.2 «Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος» του ΠΕΠ (χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και καθιστούν τις μελέτες μη επιλέξιμες.

Αλλά και κατ' ουσία, δεν μπορεί να επιδιώκουμε

μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη και διαχείριση του περιβάλλοντος παραγκωνίζοντας αυτούς που έχουν την αρμοδιότητα, την γνώση, την κατάρτιση και την εξειδίκευση πάνω σε θέματα διαχείρισης και προστασία του περιβάλλοντος.

Παρακαλούμε, όπως μεριμνήσετε για την άμεση και επαρκή στελέχωση των μελετητικών σχημάτων με Πτυχιούχους Περιβαλλοντολόγους, προκειμένου να διασφαλίσετε την επίτευξη **της ολοκληρωμένης και βιώσιμης ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.**»

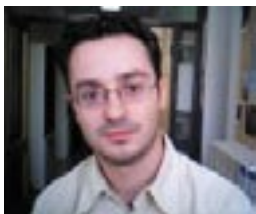
Την Δευτέρα 21/2/2005 εκδικάστηκε στο Πρωτοδικείο Αθηνών η αίτηση για τροποποίηση του καταστατικού του Συλλόγου σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης 3/4/2004. Το σύνολο των προτεινόμενων τροποποιήσεων έγιναν αποδεκτές και σε διάστημα 2 μηνών θα έχει επίσημα επικυρωθεί το νέο καταστατικό σύμφωνα με το οποίο, συν των άλλων, θα μετονομαστούμε σε «Ένωση Πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδος».

Το Σάββατο 5/2/2005 στα γραφεία του Συλλόγου έγινε η κοπή της Βασιλόπιτας του Συλλόγου μέσα σε ένα ιδιαίτερα ευχάριστο κλίμα και σημαντική συμμετοχή των μελών του Σ.Π.Π.Ε.

Και για το τέλος τα καλύτερα. Στις 25-27 Μαρτίου 2005 ο Σ.Α.Π.Ε. διοργανώνει εκδρομή για rafting, και όχι μόνο, στον Βενέτικο ποταμό! Ελπίζω να είμαστε όλοι εκεί!

ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Κώστας Τοπουζέλης

Γραμματέας ΔΣ - Σύλλογος Αποφοίτων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας

ktopo@mail.ntua.gr

Αναμφισβήτητα η χώρα περνάει μια περίοδο αποκάλυψης της διαφθοράς και των συντεχνιών. Το δικαστικό σώμα και η εκκλησία βρίσκονται στο προσκήνιο καταλύοντας την έννοια των θεσμών. Τον τελευταίο καιρό όσο και εάν φαίνεται περίεργο κάτι ανάλογο φαίνεται να συμβαίνει και στον χώρο των επαγγελματικών δικαιωμάτων και ειδικότερα στον κλάδο του περιβάλλοντος. Ο Σ.Α.Π.Ε. βρίσκεται μπροστά σε μία άνευ προηγουμένου καταπάτηση των επαγγελματικών του δικαιωμάτων, από συντεχνιακά κυκλώματα που λυμαινόνται το Υπουργείο Εσωτερικών και τον Α.Σ.Ε.Π., με αυθαίρετη αλλαγή της ειδικότητας του Περιβαλλοντολόγου με τη γενική κατηγορία ΠΕ Περιβάλλοντος όπου και συμμετέχουν 16 ειδικότητες.

Όμως να πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά. Σύμφωνα με το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα που αφορά την ίδρυση του Τμήματος Περιβαλλοντολόγων και σύμφωνα με το άρθρο 1 του Π.Δ. 405/95 (ΦΕΚ-228 Α') «Επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων και Κοινωνικών Ανθρωπολόγων του Πανεπιστημίου Αιγαίου», η Επαγγελματική κατοχύρωση των Περιβαλλοντολόγων ορίζεται ως εξής:

α) Ο πτυχιούχος του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ο οποίος ορίζεται και ως “πτυχιούχος περιβαλλοντολόγος”, έχει ως κύρια επαγγελματική ενασχόλησή του την επεξεργασία, τη σύνταξη και αξιολόγηση μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τη διενέργεια ελέγχων ποιότητας του περιβάλλοντος, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση περιβαλλοντικών πολιτικών, τη διαχείριση περιβαλλοντικών συστημάτων, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή, ενημέρωση και επικοινωνία.

β) Ο περιβαλλοντολόγος ασχολείται είτε αυτοδύναμα, είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα για την εφαρμογή της τεχνολογίας σε σύγχρονους και ειδικούς τομείς έργων και εργασιών της ειδικότητάς του.

Αρα ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ ονομάζεται ο ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΜΟΝΟ ΑΥΤΟΣ αφού δεν υπάρχει άλλη ειδικότητα που να αναφέρεται σε επαγγελματικά δικαιώματα ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΥ. Σας παραπέμπω για μια λεπτομερέστατη ανάλυση στο άρθρο «Οι Περιβαλλοντολόγοι δεν είναι (Ολυμπιακός) Ελέφαντας» του τεύχους 7.

Δεύτερον το Προεδρικό Διάταγμα που καθορίζει την κωδικοποίηση προσοντολογίου δηλαδή καθορίζει τα προσόντα για το διορισμό σε θέσεις φορέων του Δημόσιου Τομέα (Π.Δ 50/2001 Φ.Ε.Κ. 39 Α' όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Π.Δ 347/2003 Φ.Ε.Κ. 315 Α') ορίζει στο άρθρο του 8 τον κλάδο ΠΕ Περιβάλλοντος. Στον κλάδο αυτό Προσόν διορισμού στον εισαγωγικό βαθμό ορίζεται πτυχίο ή δίπλωμα:

- Μηχανικών Περιβάλλοντος
 - Χημικών Μηχανικών
 - Περιβάλλοντος
 - Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων
 - Γεωγραφίας
 - Επιστήμης της θάλασσας
 - Βιολογίας
 - Φυσικής
 - Χημείας
 - Βιοχημείας (Π.Σ.Ε.)
 - Ιατρικής Βιοχημείας (Π.Σ.Ε.)
 - Σπουδών στις Φυσικές Επιστήμες (Ε.Α.Π.)
 - Διαχείρισης Αγροτικού Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (Π.Σ.Ε.)
 - Περιβαλλοντικής Χαρτογραφίας (Π.Σ.Ε.)
 - Επιστημών και Πολιτισμού – Κατεύθυνση Επιστημών Περιβάλλοντος (Π.Σ.Ε.)
- ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμο, αντίστοιχης ειδικότητας, σχολών της

αλλοδαπής.

Σε περίπτωση ισοψηφίας δύο ατόμων με διαφορετικές ειδικότητες τότε προτεραιότητα έχει η ειδικότητα που προηγείται στην παραπάνω λίστα. Επίσης ορισμένες ειδικότητες βρίσκονται σε περισσότερα του ενός ΠΕ με αποτέλεσμα οι ειδικότητες αυτές να έχουν πολλές περισσότερες πιθανότητες να πετύχουν σε διαγωνισμούς.

Η διαδικασία τώρα έχει ως εξής: Το Υπουργείο Εσωτερικών κάνει προγραμματισμό του προσωπικού και ζητάει από τις νομαρχίες τις ειδικότητες που επιθυμούν να προσλάβουν. Στη συνέχεια ομαδοποιούνται και προκηρύσσονται οι θέσεις. Υπάρχουν συγκεκριμένα αιτήματα από νομαρχίες της χώρας (πχ Ν.Α. Άρτας και Ν.Α. Δωδεκανήσου) όπου ρητά αναφέρεται ότι επιθυμούν ειδικότητα περιβαλλοντολόγου, δηλαδή απόφοιτο του Τμήματος Περιβάλλοντος και αυτές οι θέσεις ως δια μαγείας μετατρέπονται σε θέσεις του ΠΕ Περιβάλλοντος ή γίνονται Μηχανικοί Περιβάλλοντος. Για παράδειγμα στην προκήρυξη του ΑΣΕΠ με αριθμό φύλλου 536, οι φορείς με αύξοντα αριθμό 381-385 ζητούν ρητά ειδικότητα περιβαλλοντολόγων, αλλά από τον ΑΣΕΠ θεωρούνται ως τέτοιοι όλες οι ειδικότητες που βρίσκονται στον κλάδο ΠΕ Περιβάλλοντος.

Για να γίνει το πρόβλημα ακόμα πιο σαφές, στην συγκεκριμένη προκήρυξη αλλά και σε άλλες παρόμοιες, στις θέσεις που ζητείται ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ, ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΠΕ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ορισμός πτυχίου Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου) θεωρείται λανθασμένα ότι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση οι κατέχοντες τίτλοι σπουδών: Μηχανικών Περιβάλλοντος, Χημικών Μηχανικών, Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων ή Διαχείρισης Αγροτικού Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (Π.Σ.Ε.), Επιστήμης της Θάλασσας, Βιολογίας, Περιβάλλοντος ή Γεωγραφίας ή Φυσικής ή Χημείας ή Βιοχημείας (Π.Σ.Ε.) ή Ιατρική Βιοχημείας (Π.Σ.Ε.) ή Σπουδών στις Φυσικές Επιστήμες (Ε.Α.Π.) ή Περιβαλλοντικής Χαρτογραφίας (Π.Σ.Ε.) ή Επιστημών και Πολιτισμού με κατεύθυνση Επιστημών Περιβάλλοντος (Π.Σ.Ε.). Αντίθετα, σωστά στις θέσεις που ζητείται ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μόνο οι Μηχανικοί Περιβάλλοντος, στις θέσεις που ζητείται ΠΕ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μόνο οι Χημικοί Μηχανικοί, στις θέσεις που ζητείται ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ) μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μόνο αυτοί που έχουν πτυχίο Επιστήμης της Θάλασσας, στις θέσεις που ζητείται ΠΕ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μόνο αυτοί που έχουν πτυχίο Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων ή Διαχείρισης Αγροτικού Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (Π.Σ.Ε.) και τέλος στις θέσεις που ζητείται ΠΕ ΒΙΟΛΟΓΩΝ μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μόνο οι Βιολόγοι. Αξίζει να σημειωθεί ότι τμήματα που έχουν ιδρυθεί μεταγενέστερα από αυτό του Τμήματος Περιβάλλοντος (πχ Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Επιστήμης της Θάλασσας) κατόρθωσαν να έχουν μοναδικότητα στους διαγωνισμούς του Α.Σ.Ε.Π..

Τα ερωτήματα που γεννιούνται είναι: Πως αλλάζουν οι ειδικότητες; Τι γίνεται και ποιος αποφασίζει για το ποια ειδικότητα θα αλλάξει και ποιο είναι το συμφέρον αυτού ή αυτών που μεθοδεύουν τις αλλαγές; Ποιος είναι αυτός που διασφαλίζει ότι η κάθε ειδικότητα δεν θα τρομοκρατεί τις υπηρεσίες των δήμων-νομαρχιών που κάνουν προκηρύξεις σχετικές με τον απόφοιτο του Τμήματος Περιβάλλοντος;

Ο Σ.Α.Π.Ε. με έγγραφη εξώδικη διαμαρτυρία προς τον Α.Σ.Ε.Π. και το Υπ. Εσωτερικών, προσπαθεί να βάλει τάξη στη χαοτική συμπεριφορά της κρατικής μηχανής. Βρισκόμαστε λίγο πριν την ανάδειξη ενός κυκλώματος εμπορίας ειδικοτήτων και είμαστε αποφασισμένοι να παλέψουμε μέχρι τέλους για να διεκδικήσουμε τα επαγγελματικά μας δικαιώματα. Ευχόμαστε να είναι η τελευταία φορά που διαφεύγουμε σε τέτοιες ενέργειες και ότι οι κρατικές υπηρεσίες θα είναι σε θέση στο μέλλον να υπογραμμίζουν προς όλες τις κατευθύνσεις τις εύθραυστες λεπτές γραμμές μεταξύ των ειδικοτήτων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ Ή ΚΙΝΔΥΝΟΛΟΓΟΣ

Μαυράκη Δήμητρα
Περιβαλλοντολόγος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
MSc Επιστήμη & Τεχνολογία Υδατικών Πόρων, Ε.Μ.Π.
dmavraki@hotmail.com

Αφορμή για αυτό το άρθρο στάθηκε η ανάγνωση κάποιου άλλου στο περιοδικό «ΚΡΑΜΑ», στο τεύχος 22, Ιανουάριος 2005. Πρόκειται για το άρθρο του κ. Ανδριανόπουλου με τίτλο «Καταρρίπτοντας τους μύθους της οικολογίας». Σε γενικές γραμμές αυτό το κείμενο ανέλυε τις σύγχρονες αντιλήψεις περί των περιβαλλοντικών προβλημάτων και κατά πόσο αυτές ευσταθούν. Ή διαφορετικά αν τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα όπως η τρύπα του όζοντος, το φαινόμενο του θερμοκηπίου κ.λπ. είναι μία απλή κινδυνολογία για την ενεργοποίηση και αφύπνιση των πολιτών.

Πραγματικά δεν κατάλαβα εάν υπονοείται ότι κρύβονται και οφέλη πίσω από αυτή την κινδυνολογία. Δεν το κατάλαβα για τον απλούστατο λόγο ότι δεν μπορώ να διανοηθώ τι θα μπορούσε να κερδίσει κάποιος με την εδραίωση της αντίληψης ότι υπάρχουν σοβαρά προβλήματα που απειλούν τον πλανήτη μας.

Με την ανάγνωση του άρθρου η αλήθεια είναι ότι κατέρρευσε ο «περιβαλλοντικός κόσμος» μου. Ένιωσα ότι έπρεπε να αναρωτηθώ κατά πόσο με την άσκηση του επαγγέλματος του περιβαλλοντολόγου δρω προς όφελος του πλανήτη και των συνανθρώπων μου ή εις βάρος αυτών. Έχει άραγε κάνει κανείς αυτή την ερώτηση στον εαυτό του; Είμαι σίγουρη πως όχι. Όλοι νοιώθουμε σωτήρες ή τουλάχιστον ακτιβιστές της ιδέας της προστασίας του περιβάλλοντος. Ποτέ δεν νιώσαμε εκφοβιστές και κινδυνολόγοι.

Ο λόγος για τον οποίο αναφέρομαι στο συγκεκριμένο άρθρο δεν είναι επειδή θέλω να το κατακρίνω. Απεναντίας στη ζωή μου πάντα ήθελα και συνεχίζω να επιδιώκω να βλέπω τα πράγματα σφαιρικά και όχι απόλυτα. Ίσως όλοι θα πρέπει να αναλογιστούμε ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε τις «γενικές αλήθειες» ως επιχειρήματα, αλλά να στηριζόμαστε σε πραγματικά δεδομένα. Μην κρυβόμαστε, λοιπόν, πίσω από βαρύγδουπες λέξεις (τρύπα του όζοντος, κλιματικές αλλαγές κ.λπ.). Να χρησιμοποιούμε τις γνώσεις μας, τις οποίες ποτέ δεν πρέπει να πάψουμε να εμπλουτίζουμε, ώστε να αφυπνίζουμε τους ανθρώπους για συγκεκριμένα ζητήματα και να προωθούμε αποτελεσματικές δράσεις – μέτρα.

Είναι αλήθεια ότι δε χρειάζεται να κινδυνολογούμε χρησιμοποιώντας τα περιβαλλοντικά προβλήματα και να ανακόπτουμε την οικονομική ανάπτυξη, όμως ούτε να πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει περιβαλλοντική υποβάθμιση και να δίνουμε πρόσφορο έδαφος σε κάποιους να συνεχίζουν την ανορθολογική τους πολιτική εις βάρος της ποιότητας της ζωής μας εν τέλει.

Ως περιβαλλοντολόγος (επειδή γίνεται αναφορά στο επάγγελμά μας στο άρθρο) και συγχωρέστε με για τη χρήση του α' προσώπου στο άρθρο μου, υπόσχομαι ότι θα διαβάσω το βιβλίο του κ. Κράιτον με τίτλο «Κατάσταση Φόβου», ώστε να έχω μία περισσότερο ευσυνειδητή επαγγελματική στάση. Ταυτόχρονα παροτρύνω και τους συναδέλφους μου να το κάνουν. Όμως, θα ήθελα επιτέλους η ελληνική κοινωνία να αποδώσει αξία σε νέα επαγγέλματα και επαγγελματίες, οι οποίοι μέσα από πιο διεπιστημονικές και σύγχρονες σπουδές αγωνίζονται να επιβιώσουν στον κόσμο των οικονομολόγων και των μηχανικών.

ΧΗΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μαυρομάτη Άννα
Περιβαλλοντολόγος στην Αναπτυξιακή Εταιρεία Λήμνου
a_m978@hotmail.com / amavrommati@anel-sa.gr (γραφείο)

Είναι γεγονός πλέον ότι η χημική βιομηχανία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη ζωή μας και μάλλον υπάρχει μια σχέση εξάρτησης. Το μεγάλο άλμα που έγινε στον τομέα αυτόν στη δεκαετία του 1980 με την παραγωγή χιλιάδων προϊόντων που σε κάποιο στάδιο της παραγωγής τους ή σε όλα, υφίστανται χημική επεξεργασία, έδωσε την αίσθηση στην ανθρωπότητα της ευκολίας, της άνεσης και επιχειρηματικά μιλώντας του κέρδους.

Τι θα ζητήσει κάποιος σήμερα και δε θα το βρει; Επαγγελματίας και μη. Έχουμε αναλογιστεί πόσες είναι οι χημικές ουσίες με τις οποίες ερχόμαστε σε επαφή κάθε μέρα; Αν θεωρήσουμε τη χρήση χημικών στον εαυτό μας (καλλυντικά, ρούχα, αξεσουάρ κ.α.) ως τη μικρότερη κλίμακα, κάντε ένα συνειρμό σε μεγαλύτερη κλίμακα. Απλά σκεφτείτε

τη χρήση που γίνεται στο σπίτι, στη δουλειά, στο μέρος που ζούμε, στο κράτος, στην Ε.Ε. και επεκταθείτε παγκοσμίως. Ίσως όμως να είναι καλύτερα να αναλογιστούμε τι από τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε δεν περιέχει χημικά. Δε ξέρω αν θα ήταν εφικτό να υπολογιστούν τα είδη των χημικών ουσιών, η ποσότητα που καταλήγει σε προϊόντα και η ποσότητα που απελευθερώνεται στο περιβάλλον αλλά ίσως είναι «καλύτερα» να μη γνωρίζουμε τέτοιου είδους νούμερα. Σύμφωνα πάντως με τα λεγόμενα της Επιτρόπου Margot Wallstrom, πρώην αρμόδιας για το περιβάλλον, το 1981 κυκλοφορούσαν στην αγορά πάνω από 100.000 χημικές ουσίες.

Να βγάλουμε δηλαδή τη χημική βιομηχανία από τη ζωή μας και να πλένουμε για παράδειγμα τα ρούχα μας με το νερό της στάχτης όπως έκαναν παλιότερα για να μη χρησιμοποιούμε σαπούνη; Όχι, δεν είναι αυτός ο στόχος. Καταρχήν δε γίνεται. Η χημική βιομηχανία της ΕΕ είναι ο τρίτος μεγαλύτερος βιομηχανικός κλάδος στην επικράτειά της, όπου απασχολούνται 1,7 εκατομμύρια εργαζόμενοι [1]. Κατά δεύτερο λόγο, πολλά από τα προϊόντα της εξυπηρετούν πραγματικά την ανθρωπότητα ενώ μερικά είναι απολύτως απαραίτητα (π.χ. φαρμακευτική).

Μπορούμε όμως να ρυθμίσουμε τον τρόπο που λειτουργεί η χημική βιομηχανία και να μειώσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις στο ελάχιστο μιας και αυτές μπορεί να γίνουν και τρομακτικές (π.χ πυρηνικά απόβλητα). Η αλήθεια βέβαια είναι ότι η ανάγκη αυτή έχει αναγνωριστεί, τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό

επίπεδο, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Τι γίνεται όμως για αυτό;

Δυστυχώς η διαχείριση και η διάθεση των επικίνδυνων χημικών ουσιών δεν είναι εξασφαλισμένη. Τα απόβλητα των βιομηχανιών, των θερμοηλεκτρικών σταθμών, των μέσων μεταφοράς, των οικιών και των πυρηνικών σταθμών που καταλήγουν; Η καταστροφή του ατμοσφαιρικού όζοντος είναι αποτέλεσμα χρήσης χημικών ουσιών. Η όξινη βροχή αποτέλεσμα των τόνων αερίων που εκλύονται στην τροπόσφαιρα, μόλις 12 χλμ. από την επιφάνεια της γης. Η ρύπανση των υδάτων, αποτέλεσμα χημικών ουσιών που εισρέουν στον υδάτινο αποδέκτη. Οι μολυσματικές ασθένειες αποτέλεσμα μολυσματικών αερίων που εκλύονται στην ατμόσφαιρα όπως το διοξείδιο του άνθρακα, το διοξείδιο του θείου, τα οξείδια του αζώτου, τα αέρια που περιέχουν μόλυβδο, αρσενικό, υδράργυρο καθώς και διάφοροι υδρογονάνθρακες. Όλες αυτές οι χημικές ουσίες, πέραν της βλάβης που προκαλούν στον άνθρωπο και το περιβάλλον, μπορούν να δημιουργήσουν αντιδράσεις και μεταξύ τους, των οποίων τα προϊόντα είναι το ίδιο επικίνδυνα.

Ας ελπίσουμε τουλάχιστον ότι οδεύουμε προς το σημείο που η εκτίμηση της ασφάλειας των χημικών προϊόντων θα γίνει καθήκον των παραγωγών τους, δηλαδή της βιομηχανίας, σύμφωνα και με την αρχή της εταιρικής ευθύνης. Στο στόχο αυτό συμβάλλει και η νέα προσέγγιση REACH (από τα αρχικά του αγγλικού Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) που επιβάλλει σε κάθε επιχείρηση που παράγει ή εισάγει στην ΕΕ χημικά προϊόντα σε ποσότητες μεγαλύτερες από 1 τόνο ετησίως, να τα καταχωρεί σε μητρώο που θα τηρείται από έναν νέο οργανισμό, παρέχοντας και ορισμένα βασικά στοιχεία. Τα απαιτούμενα στοιχεία αυξάνονται ανάλογα με την παραγόμενη ποσότητα και με τους κινδύνους που ενέχει το εκάστοτε προϊόν. Αυτό το νέο σύστημα καταχώρισης, αξιολόγησης και έγκρισης χημικών προϊόντων, θα συμπληρώσει κενά γνώσεων σχετικά με τις χημικές ουσίες και, δεδομένου ότι τα παρεχόμενα στοιχεία θα δημοσιοποιούνται, θα μας δίνει τη δυνατότητα να χρησιμοποιούμε τα χημικά προϊόντα χωρίς να θέτουμε σε κίνδυνο τον εαυτό μας ή το περιβάλλον.

Σε κάθε περίπτωση όμως και ανεξάρτητα από τις νομοθετικές ρυθμίσεις και τις εκάστοτε πολιτικές, ως γίνουμε και εμείς υπεύθυνοι καταναλωτές, κρίνοντας το προϊόν που χρησιμοποιούμε και εκτιμώντας τα θετικά και τα αρνητικά της χρήσης του. Η έννοια της αειφορίας, το τι δηλαδή θα παραδώσουμε στις επόμενες γενεές δεν είναι πάντα θέμα των άλλων.

Παραπομπές - Πηγές:

[1] <http://europa.eu.int/hellas/5news/5.3.1omilies040603.htm>

Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ECO-LABEL

Φώτης Κουμούσης
 Περιβαλλοντολόγος - Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Μέλος ΔΣ - Σύλλογος Αποφοίτων Περιβαλλοντολόγων Ελλάδας
 Υποψήφιος διδάκτορας, Σχολή Χημικών Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
fkour@central.ntua.gr

Κοιτώντας ένα προϊόν παρατηρούμε επάνω του ή στη συσκευασία του διάφορες πληροφορίες για αυτό και πολλές φορές κάποια σήματα ή σύμβολα όπως αυτό της ανακύκλωσης.

Αντίστοιχα υπάρχουν στην Ευρώπη αρκετά οικολογικά σήματα τα οποία αποδίδονται σε προϊόντα και υπηρεσίες τα οποία πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια:

Γαλάζια σημαία: ακτές		Milieukeur: Ολλανδία	
Nordic Swan: Σκανδιναβία		Der Blaue Engel: Γερμανία	
Aenor: Ισπανία		Umweltzeichen: Αυστρία	
EI Distintiu: Καταλονία		NF Environnement: Γαλλία	

Το eco-label ξεκίνησε το 1992 με σκοπό να αποτελέσει το ενιαίο οικολογικό σήμα της Ε.Ε. Το 2000, ύστερα από πιέσεις της ελληνικής πλευράς, αναθεωρήθηκε με τον Κανονισμό 1980/2000, ώστε να περιλαμβάνει εκτός από προϊόντα και τις υπηρεσίες. Για κάθε κατηγορία προϊόντος ή υπηρεσίας η Ε.Ε. εκδίδει Αποφάσεις, οι οποίες θεσπίζουν τα οικολογικά κριτήρια που πρέπει να πληρούνται. Επί του παρόντος υφίστανται 21 κατηγορίες και αναπτύσσονται άλλες 6:

Κατηγορία προϊόντος ή υπηρεσίας	Απόφαση Επιτροπής Ε.Ε. θεσπίζοντας οικολογικά κριτήρια
Προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσης & προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής	2001/523/EK
Απορρυπαντικά πλυντηρίων πιάτων	2003/31/EK
Απορρυπαντικά πιάτων για πλύσιμο στο χέρι	2001/607/EK
Απορρυπαντικά πλυντηρίων ρούχων	2003/200/EK
Σαπούνια και σαμπουάν	Υπό ανάπτυξη
Πλυντήρια πιάτων	2001/689/EK
Ηλεκτρικοί λαμπτήρες	2002/747/EK
Προσωπικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές	2001/686/EK

Κατηγορία προϊόντος ή υπηρεσίας	Απόφαση Επιτροπής Ε.Ε. θεσπίζοντας οικολογικά κριτήρια
Φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές	2001/687/EK
Ψυγεία	2004/669/EK
Τηλεοπτικοί δέκτες – τηλεοράσεις	2002/255/EK
Ηλεκτρικές σκούπες	2003/121/EK
Πλυντήρια ρούχων	2000/45/EK
Αντλίες θερμότητας	Υπό ανάπτυξη
Φωτοαντιγραφικό χαρτί	2002/741/EK
Προϊόντα από χαρτί υγιείας	2001/405/EK
Χαρτί εκτύπωσης / έκδοσης	Υπό ανάπτυξη
Στρώματα κρεβατιών	2002/740/EK
Σκληρές επενδύσεις δαπέδου	2002/272/EK
Χρώματα και βερνίκια εσωτερικού χώρου	2002/739/EK
Βελτιωτικά εδάφους και καλλιεργητικά μέσα (π.χ. λιπάσματα)	2001/688/EK
Έπιπλα	Υπό ανάπτυξη
Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας – ρούχα	2002/371/EK
Είδη υπόδησης (π.χ. παπούτσια)	2002/231/EK
Τουριστικές εγκαταστάσεις – ξενοδοχεία	2003/287/EK
Εγκαταστάσεις κάμπινγκ	Υπό ανάπτυξη

Επιπρόσθετα η Ε.Ε. έχει αναγνωρίσει μια σειρά κατηγοριών που σκοπεύει να αναπτύξει οικολογικά κριτήρια, όπως παιχνίδια, κόλλες, κοινωνικά υπεύθυνα επενδυτικά ταμεία κλπ.

Τα οικολογικά κριτήρια πρέπει να τα τηρεί ο παραγωγός του προϊόντος ή ο παροχέας της υπηρεσίας. Τέτοια κριτήρια αποτελούν ενδεικτικά η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η μειωμένη χρήση επικίνδυνων ουσιών, η δυνατότητα ανακύκλωσης κλπ.

Σημειώνεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση είναι το προϊόν ή υπηρεσία κατά την τήρηση των οικολογικών κριτηρίων να παραμένει εξίσου λειτουργικό, αποδοτικό και ασφαλές. Εξαιρούνται από το οικολογικό σήμα τα τρόφιμα, ποτά και φάρμακα για τα οποία υφίστανται άλλου είδους σημάσεις (π.χ. βιολογικό προϊόν για τα τρόφιμα).

Εφόσον ένα προϊόν πληρεί τα οικολογικά κριτήρια ετοιμάζεται ένας φάκελος με τα απαραίτητα τεκμήρια (π.χ. μετρήσεις, πιστοποιητικά) και κατατίθεται στο γραφείο του eco-label στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Γίνεται εξέταση του φακέλου και αν πληρούνται τα κριτήρια απονέμεται το οικολογικό σήμα eco-label, το οποίο μπορεί να τοποθετείται πάνω στο προϊόν ή σε επίσημα έγγραφα (π.χ. διαφημιστικά φυλλάδια μιας υπηρεσίας), ως εξής:

- Χαμηλή κατανάλωση ενέργειας
- Μειωμένη τοξικότητα
- Χαμηλές εκπομπές αέριων ρύπων

Όλα τα προϊόντα ή υπηρεσίες για τα οποία έχει απονεμηθεί eco-label καταχωρούνται στον Ευρωπαϊκό κατάλογο eco-label που είναι προσβάσιμος – ελεύθερα - από το internet.

Επί του παρόντος στην Ε.Ε. υφίστανται 208 άδειες eco-label για 423 προϊόντα και 20 υπηρεσίες, ενώ η Ελλάδα έρχεται 4η σε σειρά με τα περισσότερα eco-label. Αναφορικά με την κλαδική κατάταξη τα περισσότερα σήματα έχουν δοθεί σε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και χρώματα.

Χρήσιμες συνδέσεις

1. Πληροφορίες για το eco-label: http://www.env.gr/myenv/nomothesia/9.htm#Z_ecolabel
2. 6ο Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα Δράσης: <http://europa.eu.int/comm/environment/newprg/>

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τάσος Παπαδόπουλος
Περιβαλλοντολόγος
MSc in Environmental Impact Assessment and Management
eiadirect@hotmail.com , apapadopoulos@in.gr

Σε προηγούμενο άρθρο [1] παρουσιάστηκε η κατάσταση που επικρατεί στον χώρο των Μ.Π.Ε. και συζητήθηκαν τα επαγγελματικά δικαιώματα και κερτημένα ορισμένων συντεχνιών στον ιδιωτικό τομέα.

Ένας άλλος μεγάλος τομέας είναι η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα ιδρύματα της δευτεροβάθμιας κυρίως εκπαίδευσης. Ως γνωστόν με την περιβαλλοντική εκπαίδευση ασχολούνται οι πάντες (γυμναστές, μαθηματικοί, φιλόλογοι, μηχανικοί κλπ.) με μεράκι τις περισσότερες φορές και καταβάλλοντας είναι η αλήθεια φιλότιμες προσπάθειες, μεράκι και προσπάθειες που δεν μπορούν όμως σε καμία περίπτωση να αντικαταστήσουν την εξειδικευμένη επιστημονική γνώση. Ως τυπικό παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η περίπτωση ιδρύματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολίχνη Θεσσαλονίκης, όπου υπεύθυνος για την περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ένας φυσικός με βοηθούς του δύο καθηγήτριες αισθητικής. Η συνάφεια της εξειδίκευσης τους με το αντικείμενο διδασκαλίας είναι προφανής: **μακιγιάζ**, μανικιούρ, πεντικιούρ, περιβαλλοντική εκπαίδευση! Ειδικό επιστήμονες δεν προσλαμβάνονται προς το παρόν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση ώστε να ασχοληθούν με τον τομέα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τώρα στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, κατά διαστήματα προκηρύσσονται θέσεις με την ένδειξη ΠΕ Περιβάλλοντος ή Περιβαλλοντολόγου. Τις περισσότερες φορές είναι πολύ λίγες (1 ή 2) και κάποιες από αυτές φωτογραφικές. Αν και ο κλάδος είναι νέος υπάρχουν πολλοί υποψήφιοι μνηστήρες για αυτές τις θέσεις

Τι ΜΠΟΡΕΙ όμως να σημαίνει ΠΕ Περιβάλλοντος; Σύμφωνα με το τρέχον προσοντολόγιο στην κατηγορία ΠΕ Περιβάλλοντος ανήκουν αρκετές ειδικότητες με πρώτους τους Μηχανικούς Περιβάλλοντος, δεύτερους τους Χημικούς Μηχανικούς! που ξαφνικά πέρυσι βαφτίστηκαν εν μια νυκτί περιβαλλοντολόγοι αν και τα σχετικά με το περιβάλλον μαθήματα στο πρόγραμμα σπουδών τους είναι πολύ λίγα, εντάχθηκαν στο σχετικό προσοντολόγιο και εξισώνονται ουσιαστικά με ειδικότητες όπως οι Περιβαλλοντολόγοι του Πανεπιστημίου Αιγαίου οι οποίοι ακολουθούν πλήρη τετραετή εκπαίδευση σε καθαρά περιβαλλοντικά ζητήματα.

Εδώ θα ήθελα να σημειώσω ότι το προσοντολόγιο είναι ένα ζήτημα που δεν θα έπρεπε να θεωρείται τετελεσμένο και χαμένη υπόθεση από τον ΣΠΠΕ. Πέραν της παραλογισμού του θέματος, αν σκεφθείτε μόνο πόσοι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι διδάκτορες Χημικοί Μηχανικοί κυκλοφορούν στην αγορά εργασίας γίνεται αμέσως κατανοητό ότι οι θέσεις που απομένουν για τους περιβαλλοντολόγους είναι πολύ περιορισμένες.

Όρος Παγγαίο

Επιστρέφοντας στο θέμα μας είναι πασιφανές ότι η σχετική με το αντικείμενο ενασχόλησης του κάθε επαγγελματία επιστημονική κατάρτιση, ΔΕΝ είναι απαραίτητη στη χώρα. Ο επαγγελματισμός στην Ελλάδα είναι λέξη μαγική με την κατάσταση που επικρατεί στο χώρο των επαγγελματικών δικαιωμάτων στον τομέα του περιβάλλοντος στην χώρα, να παραπέμπει στην εποχή των τσιφλικάδων.

Το αν βέβαια το περιβάλλον, η χωροταξία και η σημασία τους λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από τους καθύλην αρμόδιους έρχεται να το ξεκαθαρίσει η πρόσφατη δήλωση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Σουφλιά κατά την διάρκεια της HELECO '05 όπου φέρεται να δήλωσε «Είναι αλήθεια ότι ασχοληθήκαμε περισσότερο με τα γράμματα Δ και Ε του τίτλου του Υπουργείου, και λιγότερο με τα άλλα. Ήρθε ο καιρός να ασχοληθούμε και με τα υπόλοιπα (σ.σ. ΠΕ + ΧΩ)».

Μεγάλη μας τιμή θα ήθελα να προσθέσω πλάι στην επισήμανση ότι δύσκολα μπορεί να γίνει πιστευτός. Έχοντας υπόψη την μέχρι τώρα πρακτική του ΥΠΕΧΩΔΕ, την στελέχωσή του από την κορυφή (Υπουργός, Υφυπουργοί) μέχρι και την τελευταία υπηρεσία με επιστήμονες που προέρχονται από συγκεκριμένο επιστημονικό χώρο - συντεχνία, τους επαγγελματίες που συναλλάσσονται με το ΥΠΕΧΩΔΕ που προέρχονται στην συντριπτική πλειοψηφία τους από τον ίδιο επιστημονικό χώρο – συντεχνία με τους διοικούντες, το αντικείμενο το οποίο όλοι οι παραπάνω έχουν εκπαιδευτεί να πραγματεύονται και κατά την διάρκεια της καριέρας τους εφαρμόζουν (κυρίως Έργα παντός είδους), το να ασχοληθεί το ΥΠΕΧΩΔΕ λιγότερο με τα δημόσια έργα και περισσότερο με το περιβάλλον και την χωροταξία παραπέμπει περισσότερο στο σύντομο ανέκδοτο που ακούγεται τελευταία «Αυτοκάθαρσις», παρά στην αλλαγή γραμμής πλεύσης του ΥΠΕΧΩΔΕ. Επειδή **όμως**, ο κ Σουφλιάς θεωρείται έντιμος άνθρωπος θα κρατήσουμε τις επιφυλάξεις μας για το μέλλον και θα γίνουμε αρωγοί σε όποια καλή προσπάθεια.

Μια τέτοια καλή προσπάθεια θα μπορούσε να είναι η **αποδέσμευση** των ζητημάτων του ΠΕ (περιβάλλοντος) και ΧΩ (χωροταξίας) από αυτά των ΔΕ (Δημοσίων Έργων) με την δημιουργία ίσως ενός ανεξάρτητου υπουργείου στελεχωμένου όχι με ιμιτασιόν περιβαλλοντολόγους και χωροτάκτες αλλά με πραγματικούς επαγγελματίες του χώρου, η προτεραιότητα του οποίου θα ήταν καθαρά και μόνο η προώθηση και εφαρμογή πολιτικής σε ζητήματα Περιβάλλοντος και Χωροταξίας κάτι που σήμερα σαφώς δεν υφίσταται αφού αυτά καλύπτονται από την βαριά σκιά της χρηματοδότησης, ανάθεσης, κατασκευής αλλά όχι πάντα και της λειτουργίας διαφόρων Δημοσίων Έργων.

[1] Βλ. Μεταπεριβάλλον τεύχος 9 σελ.22-35, και Οικοτοπία τεύχος 32, «Ειδικοί...ειδικά για το περιβάλλον», σελ 38-40.

[2] Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ, τεύχος 2331, 14 Φεβρουαρίου 2005, σελ.3.

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Χατζάκης Μανώλης
Περιβαλλοντολόγος – Υγειονολόγος MSc
mac@ldkeco.gr

Μπάνου Στέλλα
Μηχανικός Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος MSc
ban@ldkeco.gr

Η οικονομική ανάπτυξη και ευμάρεια των ανθρώπινων κοινωνιών έχουν επιφέρει σημαντική συρρίκνωση του φυσικού χώρου και των φυσικών πόρων με περαιτέρω συνέπεια την εξαφάνιση μορφών ζωής από τον πλανήτη. Οι ανησυχητικές διαστάσεις του φαινομένου αυτού και ιδίως η διαρκώς επιταχυνόμενη εξαφάνιση των μορφών ζωής, δηλαδή των ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας, οδήγησαν τη διεθνή κοινότητα να προβάλλει την αναγκαιότητα διατήρησης της φύσης και να λάβει μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ως προσφορότερο μέσο για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού, έχει επιλεγεί ο θεσμός της ίδρυσης **προστατευόμενων φυσικών περιοχών**, δηλαδή περιοχών οριοθετημένων με σαφήνεια, στην έκταση των οποίων οι ανθρώπινες δραστηριότητες απαγορεύονται ή ασκούνται με περιορισμούς, σε όφελος της προστασίας της φύσης. Για την πραγματοποίηση της ίδρυσης τέτοιων περιοχών, η διεθνής κοινότητα έχει υπογράψει σειρά συμβάσεων για την προστασία της φύσης, όπως π.χ., η Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας, (Ramsar 1971), η Διεθνής Σύμβαση για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (Βέρνη 1979), η Διεθνής Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία (Ρίο 1992), κ.α.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκδώσει μια σειρά οδηγιών προς αυτήν την κατεύθυνση. Σύμφωνα με την οδηγία 79/409/ΕΟΚ τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ιδρύσουν προστατευόμενες φυσικές περιοχές και να τις διαχειριστούν σε όφελος της διατήρησης των ειδών της άγριας ορνιθοπανίδας. Η οδηγία 92/43/ΕΟΚ, επιδιώκοντας να συμβάλει γενικότερα στην προστασία της βιολογικής

ποικιλομορφίας, προβλέπει την ίδρυση του ευρωπαϊκού δικτύου περιοχών ιδιαίτερης φυσικής αξίας **“NATURA 2000”**, στη σύσταση του οποίου κάθε κράτος μέλος συμμετέχει ανάλογα με τους τύπους των φυσικών οικοτόπων που απαντώνται στην επικράτεια του. Τέλος η οδηγία 2000/60/ΕΚ έχει θέσει ως στόχο τη θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη, εκτός των άλλων, εξασφαλίζουν και τη δημιουργία μητρώου των περιοχών οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως χρήζουσες ειδικής

προστασίας και ευθύνονται για την παρακολούθηση της κατάστασής τους.

Το Ελληνικό Κράτος προκειμένου να πραγματώσει αφενός, τις διεθνείς και κοινοτικές επιταγές και αφετέρου, τη συνταγματική επιταγή σύμφωνα με την οποία “η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους” προέβη στη θέσπιση νομικών εργαλείων για την ίδρυση προστατευόμενων φυσικών περιοχών. Τα νομικά αυτά εργαλεία αφορούν:

- α. τη σύνταξη και έγκριση διαχειριστικών μελετών ή σχεδίων,
- β. την ίδρυση προστατευόμενων φυσικών περιοχών,
- γ. τη λήψη μέτρων που απαγορεύουν ή ρυθμίζουν την άσκηση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στις προστατευόμενες περιοχές κατά τέτοιο τρόπο που, να μη τίθεται σε κίνδυνο η φύση,
- δ. την οριοθέτηση και συγκεκριμενοποίηση της συμμετοχής των Ελλήνων πολιτών στο ζήτημα της προστασίας και διατήρησης της φύσης.

Η ίδρυση μιας προστατευόμενης φυσικής περιοχής προϋποθέτει σύμφωνα με τη νομοθεσία, τη σαφή οριοθέτησή της, την τεκμηρίωση της ιδιαίτερης φυσικής αξίας της και την επισήμανση της λειτουργικότητας των χρήσεων που ασκούνται σε αυτήν, καθώς και των συνεπειών των χρήσεων

αυτών στους βιολογικούς κύκλους. Το σύνολο αυτών των πληροφοριών ονομάζεται διαχειριστικό σχέδιο ή μελέτη. Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει δύο τύπους διαχειριστικών σχεδίων ή μελετών: ένα γενικό, την ειδική περιβαλλοντική μελέτη και ένα ειδικό για τις δασικές περιοχές, το διαχειριστικό σχέδιο. Με το Ν. 2742/1999, “χωροταξικός σχεδιασμός και αιεφόρος ανάπτυξη”, επήλθε ενοποίηση του νομοθεσίας και στο εξής, κάθε ίδρυση προστατευόμενης φυσικής περιοχής ή τροποποίηση υφιστάμενης πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου για την προστασία του περιβάλλοντος (Ν. 1650/1986)

Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα νομοθεσία, μια περιοχή, για να μπορέσει να χαρακτηριστεί ως προστατευόμενη, πρέπει πρώτα α) να τεκμηριωθεί η σημαντικότητα ή/και μοναδικότητα του φυσικού χώρου και των ειδών που διαβιούν σ’ αυτόν, β) να προταθούν συγκεκριμένα μέτρα διαχείρισης της περιοχής, μέτρα δηλαδή προστασίας και διατήρησης. Η τεκμηρίωση αυτή καθώς και η πρόταση των μέτρων διαχείρισης και προστασίας της γίνεται χάρις σε μια μελέτη, που ο νόμος 1650/1986 ονομάζει “Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ)”.

Η σύνταξη της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης είναι απαραίτητη για την τεκμηρίωση του υπό προστασία αντικειμένου και τη σκοπιμότητα των προτεινομένων μέτρων προστασίας. Η μελέτη περιγράφει και αναλύει την περιοχή, που πρόκειται να χαρακτηριστεί ως προστατευόμενη και την ευρύτερη ζώνη της. Περιγράφει τα οικοσυστήματα ή τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται η περιοχή, όπως φυσικό οικοσύστημα, ανθρωπογενές οικοσύστημα, κλπ.

Αρμόδιοι φορείς, που μπορεί οι ίδιοι να καταρτίζουν ΕΠΜ ή να αναθέτουν την κατάρτιση σε ιδιώτη, είναι το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και οι λοιποί Οργανισμοί Δημοσίου Συμφέροντος. Σε περίπτωση που αυτός που καταρτίζει τη ΕΠΜ είναι ιδιώτης, συνάπτεται σύμβαση μεταξύ του ιδιώτη και του δημόσιου φορέα που κάνει την ανάθεση. Η μελέτη, όταν ολοκληρωθεί, αποστέλλεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.

Διαχειριστικό Σχέδιο

Μία δασική περιοχή, είτε αυτή έχει χαρακτηριστεί στο σύνολο της ή σε τμήμα της ως προστατευόμενη περιοχή, διαχειρίζεται με βάση το διαχειριστικό σχέδιο και τον πίνακα υλοτομίας. Ο Δασικός κώδικας προβλέπει ότι το διαχειριστικό σχέδιο αφορά στον τόπο, την έκταση, τον τρόπο και το χρόνο άσκησης δραστηριοτήτων σε μια δασική περιοχή και γενικά την όλη οικονομία του δάσους και μπορεί να είναι τακτικό ή προσωρινό. Τακτικό διαχειριστικό σχέδιο συντάσσεται για δάσος που έχει οριοθετηθεί και καταμετρηθεί και προσωρινό για δάσος που δεν έχει οριοθετηθεί αλλά υπάρχουν για αυτό χάρτες ακριβείας.

Το διαχειριστικό σχέδιο καταρτίζεται από τη Δασική υπηρεσία, εγκρίνεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αφού προηγουμένως έχει γνωμοδοτήσει σχετικά το Συμβούλιο Δασών και ισχύει για δέκα χρόνια. Όσο διαρκεί η περίοδος εφαρμογής του διαχειριστικού σχεδίου, δεν επιτρέπεται τροποποίηση, συμπλήρωση και αναθεώρηση του, εκτός αν επήλθε σημαντική μεταβολή ή απρόβλεπτα και εξαιρετικά γεγονότα. Σε αυτή την περίπτωση, η αλλαγή του διαχειριστικού σχεδίου γίνεται με πρωτοβουλία της Επιθεώρησης Δασών.

Αξίζει να σημειωθεί πως για τις περισσότερες προστατευόμενες περιοχές δεν έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα προστασίας διαχείρισης. Εξαιρέση αποτελούν τα Θαλάσσια Πάρκα, ενώ και για τους περισσότερους Εθνικούς Δρυμούς και υγροτόπους RAMSAR βρίσκονται σε εξέλιξη οι απαραίτητες σχετικές διαδικασίες.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Φαλτάκα Παναγιώτα
Φοιτήτρια Τμήματος Περιβάλλοντος
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
env01072@env.aegean.gr

Εικ. 1. Η Μυτιλήνη!

Εκεί όπου ανακαλύψαμε πολλά νέα πράγματα για εμάς και τη ζωή. Εκεί όπου, σίγουρα, φεύγοντας μετά από 4 τουλάχιστον ξέγνοιαστα χρόνια αφήσαμε ένα κομμάτι του εαυτού μας, μέσα στο οποίο φυλάμε αναμνήσεις και εμπειρίες που θα μας συνοδεύουν για την υπόλοιπη ζωή μας.

Από την εγκατάσταση του Πανεπιστημίου Αιγαίου και το ξεκίνημα της λειτουργίας του Τμήματος Περιβάλλοντος το 1985 στη Μυτιλήνη, η πρωτεύουσα της Ν. Λέσβου έχει αλλάξει πολλές φορές πρόσωπο. Σε αυτό το κείμενο θα προσπαθήσω να δώσω μια συνοπτική εικόνα της Μυτιλήνης και του Πανεπιστημίου Αιγαίου εν έτει 2005 σε σύγκριση με εκείνη πριν από 3,5 περίπου χρόνια, όταν πρωτοήρθα για σπουδές.

Ας ξεκινήσω από την ίδια την πόλη. Οι μεγαλύτερες αλλαγές που εντοπίζονται αφορούν τη ζωή των φοιτητών. Εκτός, λοιπόν, από τα καινούρια σπίτια που χτίζονται, ανοίγουν συνεχώς νέα μαγαζιά, τα οποία έχουν αυξήσει τις επιλογές του καφέ, της διασκέδασης και του φαγητού. Τα πιο δημοφιλή για καφέ είναι τα: Ναυάγιο, Ocean Eleven, Faces, Cream και φυσικά το Marush και το Μουσικό Καφενείο. Για clubbing ξεχωρίζουν τα La Notte, Romeo και μερικές από τις καφετέριες που λειτουργούν τα βράδια ως bars μέχρι τις 3 π.μ., με το Marush να έρχεται πρώτο στις προτιμήσεις. Από τα μαγαζιά που προσφέρουν γρήγορο φαγητό, τα Mezzo, IL Gusto, Goody's και κάποια σουβλατζιδικα κυριαρχούν στις επιλογές των φοιτητών και όχι μόνο αυτών.

Αξιοσημείωτες αλλαγές, όμως, παρατηρούνται και στη δομή και λειτουργία του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Από τις αρχές του περσινού ακαδημαϊκού έτους (2003 – 2004) οι φοιτητές των Τμημάτων

Εικ. 2. Τα νέα κτίρια στο Λόφο Πανεπιστημίου. Διακρίνεται το κτίριο του Τμήματος Επιστήμης της Θάλασσας (μπλε χρώμα). Στα αριστερά βρίσκονται η Φοιτητική Λέσχη και το Τμ. Γεωγραφίας.

Επιστήμης της Θάλασσας και Γεωγραφίας παρακολουθούν τα μαθήματά τους στις αμφιθεατρικού τύπου αίθουσες των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων των Τμημάτων τους, τα οποία γειτονεύουν με τα κτίρια του Τμήματος Περιβάλλοντος και της Διοίκησης στο Λόφο Πανεπιστημίου. Κάθε Τμήμα έχει το δικό του κυλικείο, που έχει αέρα καφετέριας, ενώ στο κτίριο της Διοίκησης στεγάζεται και η Φοιτητική Μέριμνα, όπου δίδονται τα συγγράμματα όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου που βρίσκονται στη Μυτιλήνη. Στον ίδιο χώρο από φέτος (Σεπτέμβριος 2004) λειτουργεί η νέα Φοιτητική Λέσχη, που εξυπηρετεί τους «θαμώνες» – φοιτητές,

καθηγητές, προσωπικό – του Λόφου, καθώς και όποιον επισκέπτη επιθυμεί γεύμα εκεί. Οι φοιτητές δικαιούνται πια 3 γεύματα (πρωινό, μεσημεριανό, δείπνο) επιδεικνύοντας επιτέλους μόνο το πάσο τους. Καθηγητές και προσωπικό τρώνε με 1 €, ενώ οι επισκέπτες με 3 €. Του χρόνου αναμένουμε το τέλος των εργασιών ανέγερσης των καινούριων εργαστηριακών εγκαταστάσεων δίπλα στο κτίριο του Τμήματος Περιβάλλοντος και την έναρξη νέων για την κατασκευή Φοιτητικής Εστίας που θα ανήκει στο Πανεπιστήμιο και δε θα είναι συμβεβλημένη με ξενοδοχεία, όπως τώρα. Μαζί με τη μεταφορά των Τμημάτων δημιουργήθηκε ειδικός χώρος parking και προστέθηκαν δρομολόγια λεωφορείων που μεταφέρουν τους φοιτητές πάνω στο Λόφο, καθώς και δυνατότητα προμήθειας Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών για φοιτητές με καταβολή 35 € .

Εικ. 3. Άποψη της νέας Φοιτητικής Λέσχης στο Λόφο Πανεπιστημίου

Αυτή πάνω - κάτω είναι η κατάσταση που επικρατεί στη Μυτιλήνη και στο Πανεπιστήμιο. Όλα αυτά φαίνονται εντυπωσιακά, όμως υπάρχουν ακόμα πολλά προβλήματα που χρήζουν λύσεων. Ως τελευταίο προσθέτω τις φιλοδοξίες του Πρύτανη, κου Κάτσικα, για τη δημιουργία 2 νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου: Στη Λήμνο Τμήμα σχετικό με έγγειες βελτιώσεις και στην Κω Τμήμα Ιατρικής Πληροφορικής. Άντε, με γειά μας και εις ανώτερα!

HELECO '05

Το χρονικό διάστημα 3-6 Φεβρουαρίου, στο εκθεσιακό κέντρο της HELEXPO, πραγματοποιήθηκε η 5^η Διεθνής Έκθεση και Συνέδριο για την τεχνολογία περιβάλλοντος.

Η HELECO διοργανώνεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και έχει μεγάλη εθνική και διεθνή ανταπόκριση. Έχει καθιερωθεί ως το μοναδικό διεθνές γεγονός του είδους που πραγματοποιείται στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Διαθέτει πλούσια θεματολογία σε επίκαιρους τεχνολογικά και επιστημονικά τομείς, οι οποίοι παρουσιάζονται στην

έκθεση και το συνέδριο. Η HELECO απευθύνεται σε παραγωγούς, επιστήμονες, σχεδιαστές και ερευνητές που παράγουν τεχνογνωσία και τεχνολογία, καθώς και σε όλους τους χρήστες τεχνολογίας περιβάλλοντος.

Αναλυτική πληροφόρηση για την έκθεση και το συνέδριο θα βρείτε στο δικτυακό τόπο: <http://www.erasmus.gr/congresses/HELECO05GR/>.

Μαυράκη Δήμητρα

5^η ΔΙΕΘΝΗΣ
ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

«Οδηγίες Πρόληψης και Ορθής Διαχείρισης Αποβλήτων Ζώων!»